

Nove osnove privređivanja

Treća sjednica Skupštine P/GKFBiH (drugog saziva) održana je sredinom marta * Razmatrani su i usvojeni godišnji dokumenti

Izveštaj o radu za 2003. godinu, koji je prezentirao Avdo Rapa, predsjednik Komore, koji sadrži aktivnosti organa i Stručne službe Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, te obuhvata sektorske aktivnosti, dobio je punu podršku zastupnika u Skupštini.

Poslovnu 2003. godinu karakterizirali su uslovi u kojima su Vlada i zakonodavna tijela donosili mjere i zakone koji su imali za cilj dalje uređivanje i poboljšanje poslovnog ambijenta i okruženja za bolje poslovanje privrednih subjekata, uz istovremeno prisustvo i djelovanje cijelog niza nepovoljnosti koje su konačno rezultirale daljim padom stepena rasta industrijske proizvodnje na nivo od 4,8 odsto, dok je u prethodnoj 2002. godini iznosio 9,2 odsto, istakao je Avdo Rapa.

Prema analizama stanja u privredi, koje su provedene u kantonalnim komorama i P/GKFBiH, osnovni uzroci iskazanih trendova leže u slijedećim:

- nedovoljnoj pogodnosti za razvoj malog i srednjeg poduzetništva;
- sporom prestrukturiranju, oporavku, revitalizaciji i modernizaciji većih privrednih subjekata;
- iskazanim problemima i zastoju u provođenju privatizacije,
- nedovoljnom ulaganju inokapitala, te visokim kamatnim stopama za raspoloživi investicioni kapital domaćih i inozemnih banaka;

- nedostatku učinkovitih podsticajnih mjera, posebno u agraru;

- nedovoljnoj izgrađenosti mehanizama zaštite domaćih proizvođača od nelojalne konkurencije, posebno djelovanjem sporazuma o slobodnoj trgovini u uslovima neizgrađenih domaćih stručnih institucija;

- i dalje prisutnoj velikoj preopterećenosti privrednih subjekata sa obaveznim carinama, porezima i doprinosima;

- u još uvijek dobrom dijelu konzervativne regulative koja se dalje mora uskladiti sa pozitivnom praksom zemalja u tranziciji i sa razvojnim ciljevima naše privrede.

U partnerskim odnosima Vlade i P/GKFBiH i dalje treba sistematski razrješavati i iznaći najbolja rješenja za prevazilaženje istaknutog stanja privrede.

Treba, svakako, istaći i pozitivne trendove iz prošle godine koji su rezultat izuzetnih napora privrednih subjekata posebno u nekim sektorima djelatnosti: energetskom, baznom, metalском, prerađivačkom, uslužnim djelatnostima, bankarsko-finansijskom sektoru, obrtničkom i drugim.

Saglasno okvirnom Programu aktivnosti komora je, kao asocijacija svih subjekata u privredi prema Zakonu o komorama, koji je bio na snazi do isteka 2003. godine, djelovala na globalnom planu u predstavljanju i zastupanju interesa privrede FBiH pred zakonodavnim i izvršnim organima vlasti, te predstavljanju privrede i njenih sektora na međunarodnom i regionalnom planu.

Istaknuto je da su se osnovne aktivnosti, u smislu uređenja privrednog ambijenta i razvoja, odvijale u okviru strukovnih asocijacija.

Pored toga, Komora je kroz svoje operativne planove rada usaglašavane i donesene na Upravnom odboru provodila aktivnosti u domenu osnovnih zadataka na:

- unapređenju privrede i poduzetništva u cijelini,
- promociji privrede,
- edukativnim aktivnostima,
- informatici i
- izvršavanju poslova iz javnih ovlaštenja.

U metodu rada na koordinaciji i usaglašavanju zajedničkih aktivnosti primjenjivana je redovita praksa održavanja sastanaka kolegija predsjednika kantonalnih/županijskih komora, zatim organizirani i programirani rad strukovnih asocijacija, tematski i konsultativni sastanci sa pojedinim preduzećima, povezanim istom problematikom i poslovnim interesom, te tematske rasprave po pojedinim prijedlozima zakona koji reguliraju privredne odnose u FBiH i u BiH, kao i tematske rasprava po makroprojektima značajnim za privredu u cijelini ili u pojedinim sektorima.

Parlament FBiH donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim komorama u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 34/03) kojim je utvrđeno dobrovoljno članstvo u komorama FBiH.

U vezi sa ovom izmjenom, a sa ciljem da se postigne puni legalitet i kompetentnost Komore kao privredne asocijacije u zastupanju njenih članica pred zakonodavnim i izvršnim organima vlasti, kao i u međunarodnoj privrednoj saradnji, temeljni cilj ove privredne asocijacije treba biti učlanjenje što većeg broja privrednih subjekata kako komora ne bi predstavljala udruženje ograničenog broja subjekata, bez adekvatnog legaliteta, kako u odnosu sa domaćom

vlasti i institucijama tako i na regionalnom međunarodnom planu.

Da bi se taj cilj ostvario nužno je izvršiti značajne promjene u organizaciji, programskom djelovanju, u finansiranju, kadrovskom osposobljavanju i racionalizaciji programa djelatnosti. Tako su u organima i tijelima komore u toku prošle godine vođene široke aktivnosti u koncipiranju modaliteta i nužnih promjena, koje su rezultirale i prijedlogom novog Zakona o komorama u FBiH, koji je usvojen na Vladi i predat u skupštinsku proceduru na razmatranje i usvajanje.

Transformacijom komorskog sistema komora se definira kao privredna asocijacija, moderno organizirana primjereno vremenu i novim zadacima, sa punom kompetencijom i zastupanju i predstavljanju članica, sa programima aktivnosti koji će biti usmjereni ka sistemskim rješenjima i zakonoma koji definiraju oblast privrede i ekonomije, te rješavanju konkretnih problema članica iz svih sektora djelovanja.

Buduću komoru treba da karakterizira jedinstvo u članstvu, jedinstvenom registru članica, jedinstvenom informatičkom sistemu, u modalitetima organiziranja, programu djelovanja i drugo.

Komore će i dalje djelovati na globalnim zadacima zadržavanja partnerstva sa zakonodavnom i izvršnom vlasti u zastupanju interesa članica, zatim na unapređenju razvoja privrede i poduzetništva, obavljanju javnih ovlaštenja, te na poslovima informatike, edukacije, izrade razvojnih programa i projekata, marketinško-promocionih i drugih pomoći i servisiranja članica.

U skladu sa navedenim smjernicama buduće aktivnosti Komore, donesen je Okvirni program rada za 2004. godinu.

Finansiranje aktivnosti će se realizirati kroz članarine, doprinose, kotizacije, prihode od konsulting usluga, od obavljenih javnih ovlaštenja i iz drugih izvora.

Novinu u definiranju članarine predstavlja model sa jedinstvenom članarinom za kantonalne i Federalnu komoru. Donesena je odluka o članarini koja je definirana u odgovarajućim fleksibilnim varijantama, sa mogućnošću da privredni subjekti izaberu najpovoljniju, u paušalnom iznosu, koji je jednak iznosu uplaćene članarine za 2003. godinu, a za članove koji nisu vršili uplate članarine u 2003. godini, u iznosu koji se dobije primjenom stope od 7% (sedam promila) na osnovicu koju čini bruto isplaćene plaće zaposlenih u toj godini.

Članarina prema broju uposlenih radnika do nivoa od 400 zaposlenih plaćala bi se prema skali:

Broj uposlenika/zaposlenika	Iznos KM	
od	do	
1	5	20,00
6	10	40,00
11	20	60,00
21	30	80,00
31	50	150,00
51	80	250,00
81	120	350,00
121	180	500,00
181	250	700,00
251	330	1.000,00
251	400	1.200,00

Za članove sa više od 400 zaposlenih članarina bi se plaćala na bazi ugovora sa komorama.

Mira IDRIZOVIĆ

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina V
Broj 18
mart/ožujak 2004.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović, odgovorni urednik,
članovi:

Šemsma Alimanović, Dubravka Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin
Dikić, Juso Škaljić i Meliha Velić, sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

POSLOVNE
INFORMACIJE

Štampa:

"Birograf" Sarajevo
Gajev trg 2
Za štampariju
Rizah Mustafić

Besplatan primjerak

Privredne komore FBiH, Kantona Sarajevo i Crne Gore

Potpisale međukomorski sporazum

Sarajevo, marta - Kako bi uspostavili intenzivniju saradnju, te unaprijedili ekonomske odnose između BiH i Crne Gore, Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH, Privredna komora Kantona Sarajevo, te Privredna komora Crne Gore potpisale su početkom marta u Herceg-Novom Sporazum o saradnji.

Sporazumom se pruža podrška unapređenju postojećih veza i uspostavljanju novih, organizovanjem susreta privrednika, pojedinačnih posjeta, učešća na sajmovima, izložbama i drugim promotivnim manifestacijama. /ONASA/

Sporazum o saradnji

između

Privredne komore Crne Gore, Privredne komore Federacije Bosne i Hercegovine i Privredne komore Kantona Sarajevo

Da bi uspostavili tješnju saradnju i unaprijedili ekonomske odnose između Crne Gore i Bosne i Hercegovine, Privredna komora Crne Gore, Privredna komora Federacije BiH i Privredna komora Kantona Sarajevo, sporazumjele su se:

1. Da pomažu privrednicima obje zemlje da unapređuju postojeće veze i da uspostavljaju nove, organizovanjem susreta privrednika, pojedinačnih posjeta, učešća na sajmovima, izložbama i drugim promotivnim manifestacijama;
2. Da informišu svoje članove o mogućnostima za saradnju i da u svojim publikacijama i na sajtovima objavljuju informacije u vezi sa ponudama i prodajom robe, usluga, tehničko-tehnološke saradnje - koje su od uzajamne koristi za obje zemlje;
3. Da redovno vrše razmjenu informacija iz domena ekonomije, o zakonima i izmjenama zakona i drugih propisa koji se odnose na ekonomske odnose sa inostranstvom, strana ulaganja i privatizaciju;
4. Da dostavljaju usaglašene prijedloge nadležnim organima vlada svojih zemalja, radi stvaranja sistemskih uslova za unapređenje privredne saradnje i radi rješavanja konkretnih problema;
5. Da ispituju mogućnosti i formulišu prijedloge za odstranjivanje prepreka koje mogu da ometaju slobodan protok robe i kapitala u oba smjera;
6. Da razmatraju mogućnosti razvoja, saradnje i razmjene know-how u domenu obuke, obrade podataka, banke podataka i inženjeringa;
7. Da se angažuju na unapređenju svih oblika poslovne saradnje (trgovina, zajednička ulaganja, industrijska kooperacija i dr) između Crne Gore i BiH, i da podstiču svoja preduzeća i preduzetnike na tješnju industrijsku i tehničku saradnju, radi uzajamne koristi za obje zemlje;
8. Da pomažu u rješavanju sporova koji se eventualno pojave među članicama;
9. Da preduzimaju inicijative na realizaciji ciljeva koji su postavljeni ovim Sporazumom;
10. Svaka strana obezbjeđivaće sredstva za finansiranje svojih aktivnosti;
11. Ovaj Sporazum može se modifikovati razmjenom saopštenja potvrđenih između stranaka;
12. Sporazum je sačinjen u tri jednaka primjerka, za svaku komoru po jedan;
13. Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja i može biti otkazan od bilo koje strane u roku od šest mjeseci, pismeno.

Herceg-Novi, 05. 03. 2004. godine

**Za Privrednu komoru
Crne Gore**
Vladimir Vukmirović
Predsjednik

**Za Privrednu komoru
Kantona Sarajevo**
Kemal Grebo
Predsjednik

**Za Privrednu komoru
Federacije BiH**
Avdo Rapa
Predsjednik

Delegacija Vojvodine u posjeti P/GKFBiH

Prezentirani trgovinski odnosi

U okviru svog dvodnevog boravka u Sarajevu, delegacija AP Vojvodine posjetila je, početkom marta, Privrednu/Gospodarsku komoru Federacije BiH. Vojvodansku delegaciju sačinjavali su potpredsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine Petar Mišić, potpredsjednik Regionalne privredne komore Novi Sad dr Danilo Tomić, predstavnici Novosadskog sajma Dušan Manojlović i Živko Miljević.

Susretu s gostima prisustvovali su predsjednik i potpredsjednik P/GKFBiH Avdo Rapa i Jago Lasić, potpredsjednik Vanjskotrgovinske/Spoljnotrgovinske komore BiH mr Petar Mila-

nović, kao i predsjednici županijskih/kantonalnih komora u FBiH, te Stanimir Vukičević, ambasador Srbije i Crne Gore u BiH, i predstavnik Ministarstva vanjskih poslova BiH Fuad Đidić.

Povod za sastanak bio je najava predstojećeg Drugog međunarodnog susreta poslovnih ljudi Novog Sada i Vojvodine sa poslovnim ljudima gradova eks Jugoslavije i EU, koji će se održati 21. i 22. juna 2004. godine, u Novom Sadu. Predstavnici komora dali su podršku održavanju ovog susreta.

Prezentirani su i dosadašnji trgovinski odnosi između AP Vojvodine i FBiH, te razmatrane moguće mjere za proširenje i unapređenje saradnje u budućem periodu, u obostranom interesu. Obje strane složile su se da robna razmjena nije na zadovoljavajućem nivou, a kao glavne prepreke istaknuti su rad carinskih službi, veterinarske i sanitarne inspekcije, te drugi problemi vezani za razmjenu robe. Istaknut je i nedostatak podataka o ponudi i potražnji preduzeća s obje strane.

Susret s delegacijom AP Vojvodine pokazao se kao dobra prilika da se sagledaju trenutni problemi i iznesu konkretni prijedlozi za njihovo prevazilaženje.

L. SADIKOVIĆ

Turoperatori u Herceg-Novom Raditi na zajedničkom promoviranju

U organizaciji Privredne komore Crne Gore održan je sastanak predstavnika turističkih poduzeća i turoperatora BiH i Crne Gore u Herceg-Novom, 05. marta, u Hotelu Plaža.

Iz BiH su bili turoperatori: "Fortunatur" - Mostar, "Globtur" - Međugorje.

Iz Crne Gore nazočili su predstavnici iz "Budvanske rivijere" - Budva, "Ulcinska rivijera" - Ulcinj, "Koral" - Bar, "Boka" - Herceg-Novi, "Mimoza" - Tivat, "Primorje" - Tivat, "Fjord" - Kotor, "Onogošt" - Nikšić, "Institut Igalo" - Herceg-Novi, "Exskluziveturs" - Budva, "Montenegroekspres" - Budva, "Miločer" - Budva, "Utip Crna Gora" - Podgorica, "Sveti Stefan hotels" - Sveti Stefan, te predsjednik PK Crne Gore Vladimir Vukmirović, sa saradnicima.

U delegaciji iz BiH bili su i predsjednik P/GKFBiH Avdo Rapa i predsjednik Privredne komore Kantona Sarajevo Kemal Grebo, sa saradnicima.

Domaćini žele da se uzajamno pomognu pri promoviranju turističkih resursa u Crnoj Gori i BiH. Ukidanjem viznog režima očekuje se povećanje broja turista kojih je bilo 13.943 u 2003. godini.

Ovi poslovni partneri bili su i do sada povezani, a imali su iste probleme: nemire u regiji, likvidnost, prometnu nepovezanost..., pa se nadaju njihovom razrješenju.

Firme iz Crne Gore su zainteresirane da se predstave na sajmovima u BiH, odnosno da rade na obostranoj promociji.

D. B.

P/GKFBiH, u suradnji sa PKK Sarajevo i PK Crne Gore, organizira Promotivno predstavljanje Luke Bar

koje će se održati 15. aprila 2004. godine u sali Privredne/Gospodarske komore FBiH, Sarajevo, Branislava Đurđeva 10, sa početkom u 11,00 sati.

Predstavljanje kapaciteta i mogućnosti Luke Bar u pružanju usluga.

Molim da vašu zainteresiranost za prisustvo promociji potvrdite na telefon: 033 220 760 ili faksom: 033 217 783.

Međunarodna konferencija o investiranju u BiH

Iskoristiti pogodnosti za uspješno poslovanje

Međunarodna konferencija o investiranju u BiH održana je u Mostaru, 26. i 27. veljače, pod pokroviteljstvom Predsjedništva BiH, visokog predstavnika za BiH, FIPE, Vlade Hercegovačko-neretvanske županije i drugih relevantnih institucija. Okupili su se predstavnici iz cijelog svijeta, odnosno ulagači iz više od 50 zemalja, kao i domaći dužnosnici svih razina vlasti i brojni poslovni ljudi

Predsjedavajući Predsjedništva BiH dr Dragan Čović je, otvorivši Međunarodnu konferenciju o ulaganju, kazao da je zamišljena kao način da se poruka o gospodarskim potencijalima i privrednim mogućnostima BiH uputi poslovnom svijetu unutar i izvan njenih granica, te da će po završetku njenog rada BiH odaslati novu i pozitivniju sliku o sebi i svojim perspektivama.

Sudionicima se uvodnim i pozdravnim govorom obratio i visoki predstavnik Paddy Ashdown, a izlaganja su imali i eksperti iz različitih oblasti: Adnan Terzić, predsjedatelj Vijeća ministara BiH, Ivo Sanader, premijer Republike Hrvatske, Simeon Saksokoburgotski, premijer Republike Bugarske, Dirk Reinermann, predstojnik Ureda Svjetske banke za BiH, Michael Humphreys, šef delegacije Europske komisije u BiH, Paolo Fiorentino, Uni Credito, zamjenik glavnog operativnog dužnosnika i voditelj Novog europskog odjela, Dragan Doko, ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Josef Mayer, zamjenik ministra za ekonomske odnose i rad Austrije, Peter Nicholl, guverner Centralne banke BiH, Michael Neumayr, član Upravnog odbora Europske banke za rekonstrukciju i razvoj, Howard Sumka, direktor Misije USAID-a BiH, Schmidt, direktor Daimler Chrisler Usluge AG, Pericles Venieris, regionalni direktor Coca Cole za jugoistočnu Europu, Gunter Striedinger, predsjednik Upravnog odbora Hypo-Alpe-Adria Bank, Michael Henry, izvršni direktor Inžinjeringa i razvoja, EGIS Group, te Mirza Hajrić, direktor Agencije za promociju stranih ulaganja (FIPA).

Drugi dan je bilo zasjedanje na okruglim stolovima po sektorima bankarstvo, industrija i energetika, infrastruktura (transport i komunikacije), poljoprivredno-prehrambeni i turizam, trgovina i usluge.

Okrugli stol poljoprivredno-prehrambenog sektora je privukao veliko zanimanje brojnih poslovnih ljudi, a predvodio ga je moderator Husein Ahmović, direktor Klasa.

Tema je bila prezentacija razvojnih projekata iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije u cilju animiranja potencijalnih investitora za financiranje i zajednička ulaganja u ove projekte.

Ciljevi ovog radnog stola bili su:

1. Prezentacija raspoloživih prirodnih resursa u poljoprivredi BiH;
2. Mogućnosti proizvodnje hrane u konvencionalnoj i organskoj poljoprivredi;
3. Tržišne potrebe za proizvodima agroindustrijskog kompleksa u BiH;
4. Prezentacija razvojnih projekata u oblasti proizvodnje hrane;
5. Uspostavljanje bilateralnih veza;
6. Zašto investirati u poljoprivrednu proizvodnju i preradu u BiH;
7. Potpisivanje protokola, sporazuma i ugovora.

Raspoloživi resursi BiH su:

- poljoprivredne površine	2.542.000 ha,
- oranice	1.024.000 ha,
- livade	471.000 ha,
- voćnjaci i vinogradi	97.000 ha,
- pašnjaci	950.000 ha,
- vodni tokovi i jezera su veoma zastupljeni (među najbogatijim u Europi),	
- more na jugu, a plovna rijeka na sjeveru države,	
- klimatski uvjeti su pogodni, količine i raspored oborina, te broj sunčanih dana, dakle, postoje idealni uvjeti za razvoj žitarica, industrijskog bilja, ranog i kasnog povrća, južnog i kontinentalnog voća, cvijeća, stočarstva i ostalog.	

Što se tiče proizvodnje hrane u konvencionalnoj proizvodnji, od raspoloživih ha oranica obrađuje se svega 60 odsto, uz minimalnu upotrebu mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja. Intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom, što podrazumijeva navodnjavanje, mogu se postići prinosi pšenice u ravničarskom dijelu do 5t/ha, a kukuruza do 10t/ha zrna. Mogućnosti proizvodnje ranog srednjeg i kasnog povrća su neograničene, pogotovo što se u južnom dijelu države mogu, s obzirom na povoljne klimatske uvjete, te uz pravilnu plodosmjenu i navodnjavanje, postići tri žetve godišnje. Postoji višestruka mogućnost povećanja površina pod voćnjacima kojih je danas u BiH oko 100.000 hektara.

BiH ima prirodno komparativne prednosti za svjetsku proizvodnju jagodastog, koštičavog i jabučastog voća kao zdravstveno ispravne hrane, zatim livade, pašnjaci i šume su ogromni potencijali za proizvodnju meda, odnosno besplatna pčelinja paša. Na oko 471.000 ha livada moguća je ispaša i proizvodnja stočne hrane, a pašnjaci na oko 950.000 ha omogućavaju brz razvoj stočarstva. Brdsko-planinsko područje je ogromni potencijal za proizvodnju mesa i mlijeka na organski način.

Prema procjenama, tržišne godišnje potrebe BiH su u vrijednosti od 1,75 milijardi američkih

dolara, a mogućnosti proizvodnje su u vrijednosti preko dvije milijarde USA dolara.

U 2003. godini uvezlo se u BiH hrane u vrijednosti 938 milijardi USD, a izvezlo svega 75 milijardi USD. Znači, pokrivenost uvoza izvozom hrane u BiH je oko osam odsto.

Industrijski kapaciteti na godišnjoj razini u BiH su sljedeći:

- mlinski kapaciteti su oko 300.000 tona,
- prerada voća i povrća oko 230.000 tona,
- mljekare oko 340.000 tona,
- meso i mesne preradevine oko 120.000 tona,
- konditorska industrija i industrija tjestenine je oko 15.000 tona,
- značajni kapaciteti su i za proizvodnju voda, pića i dr.

Domaće kompanije su prijavile 60 projekata iz poljoprivredno-prehrambenog sektora, za potencijalne inoulagače, koji obuhvaćaju sljedeće oblasti:

- Proizvodnja i prerada voća - sedam projekata,
- Proizvodnja povrća - dva projekta,
- Proizvodnja i prerada grožđa - tri projekta,
- Proizvodnja ljekovitog bilja i cvijeća - tri projekta,
- Proizvodnja sjemena i sadnog materijala - dva projekta,
- Organska proizvodnja hrane - tri projekta,
- Razvoj proizvodnje mlijeka i mljekara u BiH - šest projekata,
- Proizvodnja i prerada mesa - sedam projekata,
- Proizvodnja slatkovodne ribe - dva projekta,
- Proizvodnja prehrambenih proizvoda - 10 projekata,

- Proizvodnja izvorske i mineralne vode - šest projekata,

- Ostalo: strojevi, navodnjavanje, organska gnojiva i dr. - sedam projekata,

Jedan njihov broj je bio pripremljen za video prezentaciju na engleskom jeziku.

Zašto investirati u agrokompleks u BiH:

- postoje prirodni resursi,
- postoje nezagađene površine, vode i zrak,
- mogućnost proizvodnje organske hrane,
- postoji tržište unutar BiH,
- BiH ima ugovore o slobodnoj trgovini sa zemljama okruženja, gdje živi preko 60 milijuna stanovnika,
- BiH je na vratima najvećeg svjetskog tržišta,
- u agrokompleksu postoje obrazovni i stručni ljudski resursi,
- ima dosta neprivatiziranih tvrtki koje se mogu privatizirati pod povoljnim uvjetima,
- u BiH se uspostavlja pravna regulativa po standardima EU,
- BiH ima stabilnu valutu od njenog uvođenja.

Sve ove pogodnosti prepoznale su i iskoristile uspješne domaće kompanije poput Klasa, Vegafruta, Vispaka, Akova Impexa, Lijanovića, Zeničke industrije mlijeka, Farma meda, Dijamanta, Sarajevske pivare, Banjalučke pivare, Mlijeko-produkta, Vitinke, Tropika, Aleksandrije, PD Semberije.

Inoulagači su, također, prepoznali mogućnosti uspješnog poslovanja i investirali u tvrtke u BiH: Meggle Bihać, Bimal Brčko, Vitaminka Banja Luka, Mira Prijedor, Lasta Čapljina, Sarajevski kiseljak Kiseljak, Ledo Čitluk, rečeno je na Međunarodnoj investicionoj konferenciji u Mostaru.

Erina LASIĆ

Programi Evropske unije

Objavljen prvi poziv za RED grantove

Prvi poziv za podnošenje projekata za EU grant fond za regionalni ekonomski razvoj objavljen je 23. februara. Fond za grantove iznosi 2,4 miliona eura i iskoristit će se za podršku ekonomskim razvojnim projektima širom BiH. Rok za dostavljanje prijedloga projekata je 30. april 2004. godine

Cilj mu je da pomogne aktivnosti, koje su namijenjene za: stvaranje ekonomskih uslova za konkurentna mala i srednja preduzeća i biznise; razvijanje izvoznih mogućnosti; te razvijanje tržišta i rada.

Prvi poziv za projekte za sredstva Fonda bit će usmjeren na regionalne i lokalne razvojne agencije, lokalne ekonomske NVO-e, poslovna udruženja i one organizacije koje rade u saradnji sa općinama ili drugim organizacijama. Pojedinci

i firme neće imati pravo da apliciraju. Neophodno je kofinansiranje od drugih partnera. Minimalni potrebni doprinos je 10 odsto, koji može doći od općina, kantona ili entiteta, drugih donatora (osim od drugih EU projekata), ili od samih aplikanata.

Maksimalni iznos donacije, za bilo koji projekat, će biti 125.000 eura (dok nema ograničenja vezanih za veličinu i obim projekta). Minimalni iznos donacije će biti 50.000 eura (a postoje i niži iznosi za studije izvodljivosti). Vrste regionalnih projekata, pogodnih za finansiranje, mogu da obuhvate: poslovne centre, tehnološke parkove, biznis inkubatore, centre za pružanje pomoći malim i srednjim preduzećima, promoviranje trgovine i investiranja, projekte koji se odnose na turizam, pružanje raznih vrsta savjeta i sve druge projekte od regionalne važnosti.

Obrasci za apliciranje mogu se dobiti u uredu Evropske komisije u Sarajevu (Dubrovačka 6, telefon: 033 666 044).

Više informacija može se dobiti u uredu EU RED projekta u Sarajevu:

M. M. Bašeskije 6/III, telefon: 033 267 830, e-mail: eured@eured-bih.org, www.eured-bih.org

L. S.

Projekat

ADEC - Centar za poljoprivredni razvoj i edukaciju

Na Međunarodnoj konferenciji o investiranju u Mostaru, na okruglom stolu poljoprivredno-prehrambenog sektora, predstavljen je interesantan projekt

Za projekat Agricultural Development & Educational Centre Mostar (ADEC) je predviđeno da bude multifunkcionalni, međuetnički poljoprivredni centar sa svim aktivnostima i uslugama relevantnim za poljoprivrednu industriju, počevši sa odabranim odjelima za demonstraciju pri stočarstvu i biljnoj proizvodnji, poljoprivrednom obukom i savjetodavnim uslugama. ADEC Mostar bi trebao biti organiziran kao samostalna institucija sa međuentitetskom suradnjom, kojom će upravljati u BiH registrirana nevladina organizacija sa pravnim statusom kao međunarodna, humanitarna, nevladina organizacija. Projektom je predviđeno i osiguranje za korištenje 70 ha zemljišta. Ukupna finansijska ulaganja bi iznosila 8,5 milijuna KM.

Glavni cilj je poboljšati mogućnosti ostvarenja dohotka i ekonomsko obnavljanje poljoprivredne proizvodnje bazirane na etničkom pomirenju i suradnji u Hercegovačko-neretvanskoj županiji. Cilj uspostavljanja ADEC Mostar, baziranog na suradnji između BiH i Danske, bio bi i osiguranje mogućnosti obuke, demonstrativnih aktivnosti i poljoprivredne savjetodavne usluge poljoprivrednoj zajednici Hercegovačko-neretvanske županije i povratnicima.

ADEC Mostar je, kao demonstrativna, edukativna i savjetodavna institucija, u mogućnosti da konstituirati model za druge slične centre u BiH, te je predviđeno da sadržava pet slijedećih komponenti:

- * Odjeli za demonstraciju da pokrivaju sva relevantna polja proizvodnje pri vrtlarstvu, ratarstvu, voćarstvu, vinogradarstvu i stočarstvu, uključujući i proizvodnju mlijeka, eksperimentiranje, razvoj i demonstriranje nove i prilagođene za zaštitu okoline tehnologije u stalnom kontaktu sa poljoprivrednicima;

- * Poljoprivredna obuka na stručnom i tehničkom nivou kako poljoprivrednika tako i profesionalaca, stručnjaka, a sve to zahtijeva sveobuhvatnu reformu i modernizaciju nastavnog programa;

- * Savjetodavne usluge bi trebale odgovarati na zahtjev privatnog sektora za tehničkim, upravnim i ekonomskim informacijama i uslugama za unapređenje proizvodnje, produktivnosti i profitabilnosti, a u isto vrijeme biti odgovorna za zaštitu okoline;

- * Mini-kapaciteti za preradu poljoprivrednih proizvoda za konzerviranje voća, povrća, biljnog ulja, proizvodnju mlijeka, preradu vune, proizvodnju hrane za stoku, proizvodnju meda itd, koji će imati produktivnu i edukativnu svrhu;

- * Sustavom tržišnog informiranja nastojati učiniti postojeće tržišne uvjete, kao i količinske i kvalitetne zahtjeve transparentnim i razumljivim proizvođačima, podržati zajednička nastojanja pri trgovini proizvoda i poboljšati ekonomsku održivost.

Korisnici bi bili poljoprivredne obitelji, povratnici, raseljene osobe, privatne i državne poljoprivredne institucije i poljoprivredna industrija Hercegovačko-neretvanske županije.

ADEC je jedan idealan primjer za čitav agrosektor u regionu.

E. LASIĆ

Udruženje poljoprivrede, prehrambene i duhanske industrije i vodoprivrede

Sastanak sa ministrom

Na prijedlog nekih članica Udruženja poljoprivrede, prehrambene i duhanske industrije i vodoprivrede P/GKFBiH, predstavnike ove asocijacije primio je na razgovor federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Marinko Božić. Sastanak je održan 17. marta. U razgovoru su istaknute poteškoće u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, posebno u proizvodnji mlijeka. Konstatirano je da je proljetna sjetva u toku, a da proizvođači nisu u mogućnosti obezbijediti sve repromaterijale za ovu aktivnost radi nedostatka

financijskih sredstava, a to je sada limitirajući faktor. Poticaji u poljoprivredi nisu isplaćeni u cjelini, a to će se negativno odraziti na proljetnu sjetvu, a time i na ukupnu proizvodnju i otkup mlijeka, jer proizvodnja mlijeka počinje na oranicama, livadama i pašnjacima. U ovoj besparici zemljoradnicima bi se koliko-toliko pomoglo da im se što prije doznače navedena sredstva kako bi što kvalitetnije i na vrijeme obavili proljetnu sjetvu. Naglašeno je da nije riješeno pitanje kreditiranja u poljoprivredi po cijeni kapitala koji je prihvatljiv za ovu granu. Nakon rasprave ministar Božić je obećao da će svi poticaji u poljoprivredi za protekli period biti isplaćeni krajnjim korisnicima čim se usvoji proračun FBiH za tekuću godinu.

B. SUČIĆ

Odbor Udruženja metalske i elektro industrije**Sjednica Ekspertnog tima za implementaciju Strategije**

U Sarajevu je, sredinom februara, održana 8. sjednica Odbora Udruženja metalske i elektro industrije (OUMEI), u proširenom sastavu. Pored članova Odbora prisustvovali su i Ismet Pašalić, predsjednik PKUSK-a, i Asim Gradinčić, predsjednik PKSBK, te predstavnik Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije

Razmatran je Izvještaj o radu za 2003. i Plan rada za 2004. godinu; Prvi izvještaj Ekspertnog tima o implementaciji Strategije MEI i Informacija o stepenu realizacije Projekta - Publikacija MEI.

Konstatirano je i zaključeno:

Odbor je usvojio Izvještaj o radu Udruženja, bez primjedbi, shodno čl. 22. Pravila o radu i organizovanju UMEI.

Na Plan rada za 2004. godinu Odbor nije imao primjedbi, te ga je uputio na razmatranje i usvajanje na Skupštini UMEI, shodno normativnim aktima Udruženja.

O radu Ekspertnog tima na implementaciji Strategije MEI govorio je Ćazim Talam, član tima, i istakao aktivnosti u ovom kvartalu.

Anto Rezić, iz Aluminija Mostar, dao je podršku ovim aktivnostima, te izrazio zadovoljstvo zbog Prijedloga izmjene carinske tarife, kao i inicijative za izmjenu tarifnog sistema pri korištenju električne energije.

Izvještaj je primljen kao informacija, uz zaključak da se i dalje nastavi sa inicijativama prema institucijama sistema, s ciljem stvaranja što povoljnijeg poslovnog ambijenta.

Predsjednik Odbora Ramo Buđevac informisao je članove Odbora o toku aktivnosti vezanih za ranije done-senu Odluku o izradi kataloškog materijala metalne i elektro industrije.

Prije odlučivanja, članovima Odbora predložen je i pisani materijal iz koga se mogao vidjeti način predstavljanja, kao i način izrade Projekta na bazi samofinansiranja, uključujući rokove završetka izrade kataloškog materijala.

Svi prisutni dali su podršku ovom projektu. Jednoglasno je donesena odluka o izradi kataloškog materijala metalske i elektro industrije FBiH u štampanoj i elektronskoj verziji, kojom su precizirane obaveze. Po okončanju posla, kataloški materijal treba biti predstavljen Odboru, zatim i javnosti.

Članovi Odbora informirani su o aktivnostima Komore: o projektu Proizvodimo i kupujemo domaće; Privrednoj suradnji sa Ruskom Federacijom; te Obavijesti o održavanju Međunarodnih poslovnih susreta PAVE Graz 2004.

Održana je i 3. sjednica Ekspertnog tima, zaduženog za implementaciju Strategije MEI. Radnom dijelu su se pridružili predsjednik i dopredsjednik P/GKFBiH.

Članovi Ekspertnog tima su, shodno zadacima Operativnog i Akcionog plana Strategije, istakli i poteškoće u realizaciji.

Konstatovano je da je u manjem ili većem obimu pokrenuta aktivnost po svim tačkama:

- Pripremljen je Prijedlog zakona o razvojnoj banci FBiH, koji je prihvaćen i od UO P/GKFBiH;
- Urađen je Prijedlog izmjene carinske tarife, u skladu sa zahtjevima privrednika i upućen u proceduru;
- Definisan i pripremljen Projekat izrade kataloškog materijala u štampanoj i elektronskoj verziji;
- Pokrenuto niz inicijativa prema institucijama izvršne vlasti u cilju stvaranja boljeg poslovnog ambijenta i slično.

Dogovoreno je da se pristupi daljnjoj konkretizaciji zadataka:

Nositelji tematskih cjelina trebaju sačiniti plan aktivnosti u okviru:

- stimuliranja izvoza,
- cijena energenata,
- intenziviranja uvođenja ISO standarda,
- implementiranja okolinskih zakona,
- konkretizirati suradnju sa MIP-om,
- pripremiti prijedlog razvojnih pravaca elektro industrije,
- izrade projekta pokretanja i razvoja clustera u FBiH, sa jasno definisanim ulogom P/GKFBiH.

N. ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Društvo za zavarivanje BiH**Održana sjednica Inicijativnog odbora**

Pripremni sastanak Inicijativnog odbora obnoviteljske Skupštine Društva za zavarivanje BiH održan je, u prostorijama Energoinvesta, 24. februara. Prisustvovalo mu je šesnaest stručnjaka iz oba entiteta, a predsjedavao je v. d. predsjednika Mladen Rudež.

Prioritetno su razmatrani preregistracija i reaktiviranje rada Društva, u skladu sa novim Zakonom o udruženjima i fondacijama ("Sl. novine BiH", broj 45/02, od 20. 09. 2002.) Razmatran je Program i Statut Društva za zavarivanje BiH.

Programom rada Društva obuhvaćene su slijedeće aktivnosti:

- suradnja sa privrednim subjektima i udruženjima na polju zajedničkih programa i projekata za obnovu i razvoj zemlje, sa aspekta tehnike i tehnologije zavarivanja;
- obnavljanje članstva u Međunarodnom institutu za zavarivanje (IIW/IIS) i učlanjenje u Evropsku federaciju za zavarivanje (EWF);
- učestvovanje u rješavanju problematike sistema školovanja kadrova iz oblasti tehnike zavarivanja;
- suradnja sa društvima, institutima i laboratorijama, u zemlji i inostranstvu, koje se bave problematikom zavarivanja i slično.

Inicijativni odbor je podržao prijedlog skorog sazivanja Skupštine na kojoj će se razmatrati i ponuđeni statut.

Predsjedavajući Inicijativnog odbora se zahvalio na suradnji i razumijevanju, te pomoći P/GKFBiH na obnavljanju članstva u Međunarodnom institutu za zavarivanje.

N. Š. - M.

IX sjednica

Strukovna grupa ugostiteljstva i turizma

U Mostaru je, krajem februara, održana IX sjednica Strukovne grupe ugostiteljstva i turizma u Privrednoj/Gospodarskoj komori Federacije BiH

Istaknuto je da se na strukovnim grupama govori o problemima od vitalnog interesa za Grupaciju, a rješavaju se sporo. Podržana je ideja da se na svakoj sjednici predstavljaju turističke mogućnosti FBiH radi informiranja.

Članovima strukovne grupe pridružili su se i predstavnici kantonalnih komora Zenice i Tuzle.

Na prijedlog kantonalnih komora izabrani su novi delegati u Strukovnoj grupi koji će zamijeniti neaktivne članove ili one koji su otišli na druge poslove. To su: Kemal Mahmutović, direktor Hotela Tuzla, Tuzla, Nihad Korić iz Kantonalne turističke zajednice Srednja Bosna, iz Travnik, Grgo Mikulić, iz Turističke zajednice Zapadno-hercegovačke županije.

Diskutovalo se i o Prijedlogu zakona o turističkoj djelatnosti, jer nije napravljen pomak u odnosu na dosadašnji. Smatra se da treba sačekati formiranje ministarstva za turizam i temeljito riješiti normativno ovu oblast.

Kao se moglo čuti, članak 57. majorizira turističke zajednice i nije sukladan ostaloj normativi koja regulira ovu oblast.

Mišljenja su da ova strukovna grupa mora u Komori imati veći značaj.

Nekad se isprepliću aktivnosti turističke zajednice i Komore u prezentaciji na sajmovima i priredbama, a to bi trebalo izbjeći.

Članovi Strukovne grupe su nezadovoljni nekim rješenjima problema koje su isticali u proteklom periodu. Porezi, doprinosi i članarine se mijenjaju tijekom godine više puta. Zadovoljni su što je uveden bezvizni režim zbog ulaska turista u našu zemlju.

Zakon o stranim ulaganjima još je kočnica, dok je Zakon o privatizaciji stalna tema sastanaka zbog teškoća u primjeni.

Ovu granu svugdje u svijetu smatraju pokretačem razvoja koja uz sebe veže više desetina drugih.

Prema statističkim podacima, registrirano je 506 pravnih lica u ugostiteljsko-turističkoj djelatnosti (podaci 04. 03. 2003.), a 4.494 obrtničke radnje (28. 04. 2003.). Riječ je, uglavnom, o obiteljskim firmama.

Afirmaciju naše domaće proizvodnje i ponude možemo valorizirati preko ove djelatnosti. Za nas bi bio najprihvatljiviji administrativni i tranzitni turizam, iako s tim ne možemo biti zadovoljni.

Nema dovoljne kontrole prijave gostiju. Statistički podaci, od 01. do 12. 2003. godine, pokazuju da je FBiH posjetilo 228.370 turista koji su ostvarili 509.540 noćenja. Od tog je 111.899 domaćih ostvarilo 223.581 noćenje. Od ovog broja 90 odsto je noćenja u hotelima.

Ova turistička godina ima u početku nepovoljan start zbog nemira u Europi, na što je turizam osjetljiv. Pad kupovne moći u zemlji, česte izmjene propisa i nelikvidnost i gubici u ovoj djelatnosti preneseni su iz prošle, a 2002. godine predato je 476 završnih računa.

Ostvareno je 101,456.000 KM ukupnog prihoda, dok je rashod bio 118,090.000 KM. U svim kantonima/županijama ugostiteljstvo i turizam su u gubitku. Po izvještajima Federalnog zavoda za statistiku, u ugostiteljstvu i turizmu radilo je krajem 2003. godine 14.444 radnika i ostvarilo neto osobni dohodak od 390,14 KM.

Očekujemo da će se popraviti situacija u narednom periodu kroz najavljene izmjene zakona i propisa i smirenja situacije u okruženju.

Zanimljive su bile prezentacije na okruglom stolu Investicijske konferencije u Mostaru, 26. februara 2004. godine:

- Fondacija zaštita Bjelašnice, Igmana, Treskavice i Rakitnice koju je predstavio primarijus dr Alija Mulaomerović;

- Lukavački sajam predstavio je direktor Izet Nuhanović;

- Vlačićexpoturs sajam predstavio je direktor TZ Kantona Srednja Bosna Nihad Korić.

Dubravka BANDIĆ

Spisak kantonalnih turističkih zajednica

Turistička zajednica

Unsko-sanskog kantona

Direktor Turističkog ureda

Jasminka Šuško

Bihačkih branilaca 2

Telefon/faks: 037-310-043

www.tzusk.com

Turistička zajednica Tuzlanskog kantona

Direktor Turističkog ureda

Almazaga Čatović

Trg slobode 2, zgrada Privredne

komore Kantona

Telefon/faks: 035-258-267,

061-148-558

Turistička zajednica

Srednjobosanskog kantona

Direktor Turističkog ureda

Nihad Korić

TIC na Vlačiću 030-537-002,

kontakt osoba: Miro Matašević

Erika Bransa bb

Telefon/faks: 030-511-588

Turistička zajednica Kantona

Sarajevo

Direktor Šemsudin Džeko

Zelenih beretki 22a

Telefon: 033-220-724, 220-721

E-mail: tour.off@bih.net.ba

Turistička zajednica

Herceg-bosanske županije

Predsjednik Ružica Omazić

Stjepana II Kotromanića bb

Livno

Telefon/faks: 034-200-901,

200-904

E-mail: hbzu@hbtup.com

Turistička zajednica Zeničko-

dobojskog kantona

Direktor Turističkog ureda

Omer Čabaravdić

Maršala Tita 73

Telefon/faks: 032-441-050,

441-051

E-mail: turzedok@bih.net.ba

Turistička zajednica Zapadno-

hercegovačke županije

Nema direktora

Predsjednik Ratko Kraljević

Telefon: 039-830-062

Faks: 039-830-063

Turistička zajednica

Hercegovačko-neretvanskog kantona

Direktor Turističkog ureda

Andrija Krešić, zamjenik Semir

Temim

Ante Starčevića bb

Telefon: 036-397-350, 352, 353,

faks 036-397-351

Turistička zajednica Bosansko-

podrinjskog kantona

v.d. Vesna Kuljuh, Goražde

Telefon: 038-228-680

Brokeri

Akviziteri na tržištu kapitala

Upravni odbor Udruženja profesionalnih posrednika - brokerskih kuća, u martu, je održao dvije sjednice * Raspravljalo se o neophodnosti i mogućnosti uvođenja akvizitera na tržište kapitala preko brokerskih kuća

Nakon dugotrajne rasprave i analize postojećih propisa došlo se do saznanja da ne postoje prepreke za uvođenje akvizitera na tržište kapitala preko brokerskih kuća. Udruženje je predložilo Komisiji za vrijednosne FBiH papire da dopuni Pravilnik o uslovima i načinu prijema i obrade naloga za kupovinu i prodaju vrijednosnih papira izvan poslovnog prostora profesionalnih posrednika ili da donese novi pravilnik kojim bi se regulisalo ovo pitanje. U tom cilju Udruženje je uputilo Komisiji prijedlog teksta za uvođenje akvizitera na tržište kapitala.

Cilj je smanjenje sverca na ulicama, ulazak PIF-ova u kotaciju čime bi se smanjio interes za kupovinu dionica PIF-ova zbog preprodaje, jer fiksnom zaradom imaju isti novčani efekat. Naglasak bi bio na odgovornosti brokerskih kuća za angažovanje akvizitera. Pozitivan efekat bi se ogledao i kroz mogućnost odabira ovog fleksibilnog pristupa u odnosu na poslovnice sa pravnim licima koja se do sada nisu pokazala efikasnim.

Smatra se da bi ovakav način doprinio većem prilivu naloga na BTS, većoj transparentnosti, što ide u prilog

očekivanog dolaska velikih institucionalnih investitora i njihovog lakšeg servisiranja. Na ovaj način bi se obavila edukacija, reklama brokerskih kuća, povećala savjest i znanje o tržištu kapitala.

Upravni odbor Udruženja je razmatrao značajna podzakonska akta kojima se reguliše osnivanje, način rada i organizacija brokerskih kuća:

* Pravilnik o uslovima za uspostavljanje i način funkcionisanja sistema interne kontrole profesionalnih posrednika na tržištu vrijednosnih papira;

* Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja, obavljanja i ukidanja dozvola fizičkim licima i privrednim društvima za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova u prometu vrijednosnim papirima;

* Pravilnik o vršenju emisije, prometa i učesnika u emisiji i prometu vrijednosnih papira;

* Uputstvo o obaveznim elementima Pravilnika o internoj kontroli.

S obzirom na značaj donošenja navedenih pravilnika, Upravni odbor je zakazao sjednicu Skupštine Udruženja, nakon čega bi se održao sastanak sa predstavnicima Komisije za vrijednosne papire FBiH na kojem bi se raspravile sve nejasnoće, te stavovi i mišljenja brokerskih kuća u povodu navedenih pravilnika.

M. IDRIZOVIĆ

SASE

Fiktivna većina dosadašnjih darodavnih ugovora

Sarajevska berza (SASE) je uvjerena da se u dosadašnjoj praksi prenosa vrijednosnih papira na osnovu darodavnih ugovora u FBiH, u većini slučajeva, radi o fiktivnim darodavnim ugovorima, izjavio je, sredinom marta, novinarima Almir Begić, direktor SASE

- Imamo saznanja da se u velikom broju darodavnih ugovora, u stvari, radi o prisilnoj prodaji ili čak ucjeni radnika od menadžmenta ili pojedinaca koji su po interesu bliski menadžmentu, a prenos vlasništva se vrši na osnovu darodavnih ugovora - kazao je Begić. Prema njegovim riječima, dionice se, vjerovatno, ne daruju, nego prisilno kupuju na način da se zaobilaze aktuelni propisi i finansijski tokovi. Radnici dobijaju novac za svoje dionice koje su "poklonili" po dosta nižim cijenama u odnosu na cijene koje su u tom momentu na tržištu, te na ovaj način "darodavci" bivaju znatno oštećeni. - Dosadašnja praksa ukazuje na to da je 'darovanje dionica' pogodan instrument za pranje novca i finansiranje kriminalnih aktivnosti - kazao je Begić.

Prema podacima kojima raspolaže SASE, u toku 2002. godine ukupno je "poklonjeno" 18,8 miliona KM, a u 2003. preko 49,4 miliona KM, izraženo po nominalnoj vrijednosti

dionica. Begić je kazao da Sarajevska berza poziva Komisiju za vrijednosne papire FBiH, Poreznu upravu i Finansijsku policiju da zaustave dosadašnju praksu i definišu transparentniji način darivanja vrijednosnih papira, te pokrenu istragu u pravcu otkrivanja fiktivnih darodavnih ugovora i njihovih potpisnika. Prema njegovim riječima, Komisija za vrijednosne papire smatra da u dosadašnjoj praksi darovanja vrijednosnih papira "cifre nisu zabrinjavajuće". Dosadašnja praksa prenosa vlasništva nad vrijednosnim papirima preko darodavnih ugovora, te dostupnost informacija o ovim transakcijama predstavljaju najniži nivo transparentnosti. Informacije vezane za darodavne ugovore su apsolutno nedostupne javnosti. Dok je u Republici Srpskoj i ostalim susjednim tržištima darovanje vrijednosnih papira moguće izvršiti samo na osnovu krvnog srodstva, u FBiH je to moguće uraditi bez ikakvih kriterija.

Registar vrijednosnih papira u FBiH omogućava prenos vlasništva vrijednosnih papira na osnovu darodavnih ugovora, uz proviziju od jedan odsto od nominalne vrijednosni dionica. Sarajevska berza smatra da upravo ova visina naknade otvara prostor za manipulaciju. - Nakon analize ove problematike nameće se pitanje da li vjerujemo da je u BiH, koja je na rubu socijalne egzistencije, za nepune dvije godine darovano preko 63 miliona KM, a da zaista ni u jednom slučaju novac nije bio instrument plaćanja - istakao je Begić. Prema podacima Komisije za vrijednosne papire, u 2003. godini darovane su, između ostalog, dionice privatizacijsko-investicionog fonda (PIF) Naprijed Sarajevo, Ingram Srebrenik, Unevit Konjic, Svjetlostkomerc Sarajevo, Univerzalpromet Tuzla, GP Bosna Sarajevo, UPI Banka Sarajevo, Bihaćka pivovara Bihać, Grupex Velika Kladaša, Velefarmacija Sarajevo, IGM Visoko, PIF Prof-plus Sarajevo, Žitopromet Mostar, Klas Sarajevo, Svjetlost Sarajevo. /ONASA/

Seminar

Povećanje energetske efikasnosti

U organizaciji Privredne/Gospodarske komore FBiH i Regionalnog centra za okolinu, Ured za BiH, u izvedbi Centra za tehnološki i okolinski razvoj CETEOR, početkom marta, održan je seminar pod nazivom "Održiva energika", koja predstavlja upravljanje tokovima energije gdje su interesi očuvanja prirodne osnove za potrebe sadašnjih i budućih generacija na istom nivou posmatranja i djelovanja kao i društveni i ekonomski interesi sadašnjih generacija

Upriličen je sa ciljem podizanja nivoa znanja na području upravljanja energijom, naročito u privredi, ali i da se istakne uloga privrednih komora na tom planu i utvrde njihovi zadaci.

S obzirom na to da energija predstavlja značajan dio privrednog poslovanja, potrebna je stalna briga državnih institucija da se smanji energetska intenzivnost preduzeća, što bi povećalo energetske efikasnosti tehničkih i tehnoloških sistema.

Ovo poboljšanje je dvostruko: ekonomsko i okolinsko. Oba vida se mogu naplatiti, jer ekonomsko donosi povećani dobitak firmi, a firma kod koje je došlo do povećanja energetske efikasnosti spremna je to platiti.

Okolinsko poboljšanje (sniženje emisija u atmosferu) može biti naplaćeno na dva načina: manje plaćanje naknada za emisiju ili dobijanje naknade ukoliko postoje emisioni plafoni u državi od onoga koji ima obavezu da snizi emisiju područja.

O značaju primjene Konvencija o prekograničnom zagađivanju zraka na velike udaljenosti i o klimatskim promjenama govorio je Aleksandar Knežević, predstavnik CETEOR-a.

Konvencija o prekograničnom zagađivanju zraka na velike udaljenosti, donesena u Ženevi 1979. godine, okvirni je međunarodni ugovor i doprinijela je izgradnji mehanizama međunarodne saradnje, iako ovi mehanizmi nisu tako razvijeni kao kod konvencija koje su donesene kasnije i odnose se na zaštitu ozonskog sloja i klimatske promjene.

Uz ovu konvenciju do sada je doneseno osam protokola.

- U interesu naše zemlje je da pristupi implementaciji ove konvencije.

Pojedine termoelektrane vrše određena istraživanja tehnologija sniženja emisije kiselih gasova, te analiziraju mogućnosti kreditnih zaduženja za nabavku i ugradnju odgovarajuće opreme.

Međutim, one ne uzimaju u obzir moguća nepovratna sredstva koja se za tu svrhu mogu dobiti kroz implementaciju Konvencije - istakao je Knežević.

Pristupanje protokolima, uz Konvenciju o prekograničnom zagađivanju zraka na velike udaljenosti, preduslov je za donošenje pravilnika o graničnim vrijednostima emisije uz entitetske zakone o zraku.

Okvirna konvencija o klimatskim promjenama UN-a, usvojena na Svjetskom samitu o okolini i razvoju 1992. godine, kao krajnji cilj postavlja stabilizaciju koncentracije stakleničkih gasova na nivo koji će spriječiti prijeteću čovjekom uzrokovanu umiješanost u klimatski sistem.

- Klimatske promjene će u narednih 20 godina potpuno promijeniti geopolitičku sliku svijeta, uvesti međunarodno upravljanje prirodnim resursima u svakoj pojedinačnoj zemlji, kao i međunarodnu kontrolu prostornog uređenja - istakao je Knežević.

Protokolom iz Kjota (1997. godine) određen je iznos opšteg smanjenja emisije ekvivalentnog CO₂ za 5,6 odsto, a od 2008. do 2012. godine treba postići stabilizaciju.

Osnovna poruka je da BiH mora što prije pristupiti Protokolu iz Kjota, jer raste interes stranih država da svoje obaveze regulišu smanjenjem emisija u BiH.

U okviru seminara istaknuto je da P/GKFBiH, kao asocijacija privrede, stvara ambijent za privređivanje, te ima dvostruki zadatak:

- širenje znanja u privredi i njeno povezivanje u cilju zajedničke artikulacije interesa i zajedničkih akcija;

- uspostavljanje partnerstva sa državom kako bi se stvorio ambijent da su ulaganja u smanjenje energetske intenzivnosti i povećanje energetske efikasnosti profitabilna.

Organizatori su predložili organiziranje Konferencije posvećene poboljšanju državne infrastrukture kada je riječ o podstacijama za povećanje energetske efikasnosti, kao i osposobljavanju privrednih komora za uspostavu partnerstva između privrede i države na planu smanjenja troškova korištenja energije u privredi i smanjenja zagađivanja okoline uslijed energetske transformacije.

Prisustvovali bi joj privrednici i predstavnici državnih organa.

S. VARUPA

Naučnoistraživačke institucije

Posjeta Institutu u Zenici

U okviru aktivnosti vezanih za implementaciju Strategije razvoja metalske i elektroindustrije u FBiH, delegacija P/GKFBiH i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije posjetila je u februaru Institut "Kemal Kapetanović" u Zenici

Svaka ozbiljna proizvodnja u metalnoj i elektroindustriji (MEI) ne može se zamisliti bez instituta sa osposobljenim i certificiranim laboratorijama, aparaturama i kadrovima. Često su, pogotovo za izveznu proizvodnju, potrebna složenija hemijska, fizička, metalografska i mehanička ispitivanja.

Cilj posjete je, stoga, bio da se sagledaju mogućnosti ovog instituta u svjetlu zahtjeva i potreba privrednih subjekata, zasnovanih na savremenim normama kontrole i ispitivanja materijala.

Nakon razgovora sa Mirsadom Oruč, direktorom Instituta, neminovno je odgovoriti: Da li u dovoljnoj mjeri koristimo vlastite resurse, kada je u pitanju i naučnoistraživački rad, ali i ispitivanje materijala i slično?

Metalurški institut u Zenici uspješno djeluje više od 40 godina i jedini je ove vrste u našoj zemlji.

Djelokrug rada obuhvata istraživanja iz oblasti materijala i tehnologija, zaštite na radu i zaštite okoline, te poslove vezane za primijenjena istraživanja u različitim oblastima, naročito u metalnoj industriji. Uz mala ulaganja u opremu i kadrove, Institut je spreman proširiti djelatnost i na druge oblasti: ispitivanja drveta, građevinska ispitivanja i slično.

U okviru svojih aktivnosti, na bazi vlastitih ulaganja, izvršeno je akreditiranje pet laboratorija po standardu BAS EN ISO 45001 (mehanički -ispitni i kalibracioni, metalografski, hemijski i keramički), te reakreditovan mehanički i metalografski laboratorij po standardu BAS EN ISO/IEC 17025:2000.

Institut je, 2002. godine, dobio ovlaštenje za verifikaciju mjerila pritiska i temperature, te rješenje o osposobljenosti Tijela za inspekciju motornih i priključnih vozila za prijevoz opasnih materija prema ADR-u i standardu BAS EN ISO/IEC 17020.

Fizikalni laboratorij, koji vrši radiografska i NDT ispitivanja, pripremljen je za akreditaciju, a za radiografska ispitivanja ima certificirano osoblje od Njemačkog certifikacijskog organa (Sektor CER-za radiografiju).

Institut ima dugogodišnju suradnju sa: JP Elektroprivredom BiH, BH Steel željezom, Metalnim, Krajinametalom, Elektrobosnoj Jajce, Aluminijem Mostar, Volkswagenom Sarajevo i dr.

U jednom od njegovih zavoda atestiraju se zavarivači, prema evropskim standardima, te certificira tehnologija zavarivanja. Ovi rezultati postignuti su uz veliko angažovanje menadžmenta, bez ikakve pomoći i podrške sa strane. U uvjetima neloyalnog tržišta, Institut se uspio izboriti za opstanak, sačuvati ranije korisnike usluga i proširiti krug novih.

Činjenica je da još ima privrednih subjekata koji koriste usluge i drugih laboratorija sa područja BiH, koje nisu akreditovane, ali koje nastupaju sa nižim tržišnim cijenama. One nisu imale troškove certificiranja i akreditiranja, niti rade na stalnom izgrađivanju, održavanju i kontinuiranom poboljšavanju sistema kvaliteta, kao što to čini Institut, što iziskuje značajna finansijska sredstva.

Iako se Institut susreće sa teškoćama zbog izostanka pomoći odgovornih, i dalje se radi na poboljšavanju već uvedenog sistema kvaliteta, te na uvođenju u ostale oblasti.

Institut mora dobiti širu podršku sa prefiksom državni, kako bi i privredni subjekti i on mogli računati jedni na druge, uz trajno ulaganje u kvalitet i njegovo unapređenje, koje je dugoročno isplativo. U svjetlu potreba privrede, za ovom i ovako kvalitetnom vrstom usluga, Avdo Rapa, predsjednik P/GKFBiH, rekao je da će ova komora podržati menadžment Instituta u njegovoj razvojnoj politici, na poslovima vezanim za privredu općenito, uz uvažavanje najviših kriterija kvaliteta.

N. Š. M.

"Krivaja" Zavidovići Potpisana dva ugovora sa novim kupcima iz Njemačke

Rukovodstvo "Krivaje" potpisalo je poslovne ugovore sa dva nova kupca iz Njemačke, čija se vrijednost procjenjuje na 5,5 miliona KM.

Pored ovih značajnih ugovora za preduzeće, u teškoj situaciji u kojoj se nalazi drvna industrija, uspjeli su kvalitetom svojih proizvoda ponovo vratiti povjerenje još jednog njemačkog kupca koji je sa "Krivajom" radio prije sedam godina, a odnosi se na isporuku masivnog namještaja. Ohrabruje i činjenica da postoji interesovanje za proizvodima "Krivaje" u Njujorku, Čikagu i Memfis.

Poslovodstvo vjeruje da će ove godine na osnovu već potpisanih ugovora ili onih koji će uslijediti ostvariti izvoz od 50 miliona KM.

Š. A.

PROPISI I ZAKONI

Zakon o građenju

Dom naroda Federacije BiH prihvatio je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građenju i odlučio da ga uputi u javnu raspravu koja će trajati šezdeset dana.

Izmjene i dopune Zakona uređuju izradu tehničke dokumentacije za građenje, vršenje nadzora i postupak izdavanja odobrenja za građenje i upotrebne dozvole, kao i tehnička i druga svojstva koja moraju udovoljiti građevine u FBiH.

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju

U pripremi su izmjene i dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koje se odnose na smanjenje starosne granice za sticanje prava na starosnu penziju, na usklađivanje penzija sa rastom plaća, te mogućnost dokupa staža za ispunjavanje uslova za sticanje prava na starosnu penziju.

Zakon o dospelim, a neuplaćenim doprinosima

Vlada FBiH utvrdila je Nacrt zakona o dospelim, a neuplaćenim doprinosima i uputila ga u parlamentarnu proceduru.

Zakonom se regiliše pitanje dospelih, a neuplaćenih doprinosa za penziono, invalidsko i socijalno osiguranje, te doprinosa za nezaposlene.

Uredba o regulisanju prometa određenih naftnih derivata

Vlada FBiH je donijela Uredbu o regulisanju prometa određenih naftnih derivata s ciljem izbjegavanja malverzacija i obezbjeđenja kontrole prometa i kvaliteta naftnih derivata.

Zakon o cestovnom prometu

Vlada Federacije BiH utvrdila je Nacrt zakona o cestovnom prometu kojim se realizuje obaveza usklađivanja entitetske regulative iz ove oblasti sa Zakonom o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prometu na nivou BiH.

Nacrtom zakona uređuju se uslovi i način obavljanja djelatnosti prevoza osoba i tereta motornim, priključnim i zaprežnim vozilima u cestovnom prevozu, rad stanica tehničkog pregleda na području FBiH, djelatnost javnog prevoza osoba i tereta u linijskom i vanlinijskom cestovnom prevozu, prevoz za vlastite potrebe, rad auto-stanica, te inspekcijski nadzor i odgovornost za neprovođenje zakonskih odredaba.

M. I.

Bosnaplast - Bosanski Petrovac

Predstavnici P/GKFBiH posjetili su Bosnaplast u Bosanskom Petrovcu. Ovo preduzeće je osnovano 1960. godine sa programom prerade plastičnih masa i izradom bravarske galanterije. Imao je vodeću ulogu u proizvodnji plastične ambalaže na području balkanskih zemalja, zatim je deset godina bio van pogona

Sredinom 2002. godine Bosnaplast prelazi u privatno vlasništvo i tada započinje rekonstrukcija i modernizacija procesa proizvodnje.

Danas je u porodici Opal Grupe, uz Opal - Commerce (poslovno-prodajni centar) i MAH Co (unutrašnji i vanjski transport).

Bave se injekcionim brizganjem i ekstrudiranjem termoplasta velike i srednje mase, presovanjem duroplasta, brizganjem i puhanjem polietilen teraftelata i slično.

Program sadrži:

- proizvodnju pretformi za puhanu ambalažu namijenjenu za pakovanje tekućina u prehrambenoj i hemijskoj industriji;

- proizvodnju i promet zatvarača za PET kontejnere;

- puhanje kontejnera za pakovanje vode, sokova, ulja, piva i mlijeka;

- proizvodnju transportne ambalaže, kanta i posuda za hemijsku i prehrambenu industriju;

- kao i kontejnera za šumarstvo i poljoprivredu.

Bosnaplast vrši usluge montaže elemenata elektronske industrije, kao i obradu metala skidanjem i bez skidanja strugotine, erozijom i termičkom obradom.

U svom pogonu vrši regeneraciju i regraniciju plastičnih sekundarnih sirovina.

Po riječima menadžera Harisa Čoralića, koji je i vlasnik, trenutno je zaposleno oko sto radnika, a ima namjeru i dalje ulagati u rekonstrukciju, modernizaciju i proširenje proizvodnog pogona. To će dati mogućnost zaposlenja novih radnika. Akutni problem je nedostatak visokostručnih kadrova, te očekuje i pomoć Komore, u tom smislu. Po njegovim riječima, suradnja sa Komorom nije upitna. Ovo je jedna od rijetkih takvih firmi koja je radno aktivna i služi kao primjer poslovnom okruženju.

N. Š. - M.

Livno

Sredstvima Zavoda zaposleno na stotine radnika

Na natječaj Zavoda za zapošljavanje Federacije BiH, koji se odnosi na dodjelu poticajnih kredita za zapošljavanje u poljoprivredi i malom biznisu, korisnicima u Hercegbosanskom kantonu/županiji prošle godine odobrena su 142 programa.

Na natječaj objavljen u februaru 2002. godine, iz šest općina ovog kantona, kandidira-

no je oko 500 programa. Za programe je odobreno oko 2,4 miliona KM za zapošljavanje 251 radnika.

Najveći broj programa (43) odobren je korisnicima s područja Općine Livno, za zapošljavanje 122 radnika u poljoprivredi i stočarstvu, za koje su odobrena kreditna sredstva u iznosu od 563.000 KM, izjavio je direktor Zavoda za zapošljavanje ovog kantona Ante Brčić.

Prema njegovim riječima, na natječaj je kandidirano i osam proizvodnih programa od kojih su prošle godine sa 640.000 KM realizirana četiri, i u kojima je zaposleno oko 50 radnika sa evidencije Zavoda za zapošljavanje. Tri programa obuhvataju finalnu proizvodnju drveta na području Općine Livno, a jedan proizvodnju sokova na području Općine Tomislavgrad. /ONASA/

Bihać

Sastanak Grupacije šumarstva i drvne industrije PKUSK

Drvoprerađivači iz Unsko-sanskog kantona održali su sastanak, početkom marta, u Privrednoj komori u Bihaću. Razgovaralo se o potrebi hitnog reprogramiranja starog duga drvoprerađivača USK prema JP "Unsko-sanske šume" iz Bosanske Krupe, nastalog zaključno sa 31. 12. 2003. godine. Naglašena je i urgentnost sklapanja bilateralnih ugovora drvoprerađivača sa ovim javnim preduzećem o isporuci osnovne sirovine za 2004. godinu, te hitnoj normalizaciji isporuka, što nema alternative. Sastanku su prisustvovali i predstavnici Vlade ovog kantona.

Preko 90 odsto drvnoindustrijskih kapaciteta USK ne radi već četiri mjeseca zbog nedostatka sirovine. Kotlovska postrojenja se krajnjim naporom održavaju i sprečavaju od pucanja zbog niskih temperatura, a uslijed nedostatka bukovog ogreva svaki čas su moguće velike štete. Nisu sačinjeni bilateralni ugovori o isporuci osnovne sirovine za 2004. godinu sa drvoprerađivačima, kao ni isplata starih dugovanja dok se ne uradi reprogramiranje. Ukoliko se ne izvrši normalizacija isporuke sirovine, prijeti masovno otpuštanje u sektoru prerade drveta USK koji zapošljava više od 200 radnika.

Traži se od Vlade USK da zahtijeva da se sva raspoloživa količina drvne sirovine iz JP "Unsko-sanske šume" Bosanska Krupa maksimalno preradi na području ovog kantona u drvnoprerađivačkim kapacitetima.

Š. ALIMANOVIĆ

Komora Tuzla

Osnivanje granskih udruženja

Kantonalna privredna komora Tuzla ovogodišnje aktivnosti koje će obavljati na području Tuzlanskog kantona započela je osnivanjem granskih udruženja.

Osnovano je Udruženje šumarstva, prerade drveta i grafičke djelatnosti, Udruženje energetike, rudarstva i industrije i Udruženje prometa i komunikacija.

Unutar Udruženja za promet i komunikacije djelovaće osam sekcija:

1. za međunarodni i međuentitetski saobraćaj,
2. za teretni saobraćaj,
3. za unutrašnji promet putnika
4. špeditera,
5. za tehnički pregled motornih vozila i preduzeća za puteve,
6. telekomunikacija,
7. za zračni i željeznički promet,
8. taksi djelatnosti.

Treba istaći osnivanje Udruženja za istraživanje, razvoj i edukaciju koje planira raditi na zadržavanju mladih istraživača na Univerzitetu i institutima uz motivaciju za ostanak u BiH, pronalaženju bržeg izlaza iz inferiornog položaja nekonkurentne privrede, pretpostavkama za ekonomiju baziranu na znanju (intelektualnom kapitalu), afirmisanju inkubacionih centara i tehnoloških parkova, afirmaciji svijesti o novoj proizvodnoj i uslužnoj filozofiji, sazrijevanju svijesti o tome da je znanje roba.

M. IDRIZOVIĆ

Najava

Okrugli sto

Proizvođači tekstila, kože i obuće koji rade na području Kantona Sarajevo, Zeničko-dobojskog, Hercegovacko-neretvanskog, te Zapadnohercegovačkog kantona razmatrali su, sredinom marta, aktuelne teme iz ove oblasti, koje će biti izvršene u rad Okruglog stola, čije je održavanje planirano za početak aprila u Sarajevu.

Na ovaj način proizvođači žele istaći tešku situaciju u kojoj se nalazi ova grana industrije, a sa njom i 40.000 uposlenih u čemu ih podržavaju i predstavnici Sindikata koji su prisustvovali pomenutom sastanku.

Planirana je rasprava o nekoliko tema:

- šta za industriju tekstila, kože i obuće znači ponudena Strategija razvoja BiH kroz analizu ponuđenih prijedloga radne grupe;
- nedosljednost Vlade kada je u pitanju cijena električne energije za izvozno orijentirane industrijske grane;
- privatizacija kao jedan od faktora pada industrijske proizvodnje (u ovom sektoru), kao i stvaranje novih socijalnih slučajeva (Alhos, Modna konfekcija, Novitet) i slično;
- bankovne garancije kao veliki kočničar povećanju izvoza i novom zapošljavanju;
- usvojena carinska tarifa i pogubnost potpisanih ugovora o slobodnoj trgovini (Slovenija, Turska, Hrvatska, Bugarska).

Očekuje se prisustvo predstavnika državnih institucija, resornih ministarstava, te Sindikata.

S. V.

Još jedno priznanje Savezu inovatora BiH

Međunarodna nagrada za poslovnost

U Zajednicu tehničke kulture BiH stigla je, 17. marta, obavijest da je Savez inovatora BiH ovogodišnji dobitnik "Međunarodne nagrade za poslovno rukovođenje i prestiž". Ona se sastoji od skulpture i diplome, a dodjeljuju je Izdavački biro i Klub trgovačkih menadžera iz Madrida, na osnovu glasača 7.000 poduzetnika iz 112 zemalja.

U pristigloj informaciji navodi se da je u protekle 33 godine ovo priznanje dobilo 997 privrednih subjekata, te da je prvi put da se ono dodijeli jednom udruženju građana.

Na spisku dobitnika u proteklom godinama nalazi se sedam firmi iz BiH (Bihačka pivovara, Economic, Grizelj, Hotel Grand, Kosig Dunav osiguranje, LOK i Sarajevska pivara), dvije iz Republike Hrvatske, sedam iz Republike Makedonije, osam iz Republike Slovenije i 12 iz SCG.

Svečanost uručivanja nagrada biće održana u Cirihu 23. do 25. maja - kaže se u saopćenju ZTK BiH.

Seminar

Razvoj članstva i prihod osim članarina

Pod pokroviteljstvom CIPE-a /Centra za međunarodno privatno poduzetništvo/ održana je, 11. ožujka, u Sarajevu, "Radionica za menadžment biznis asocijacija", a pripremana je zajedničkim naporima Privredne/Gospodarske komore FBiH i Privredne komore Republike Srpske i CIPE-a. Prisustvovali su predstavnici udruženja - grupacija u privrednim komorama,

kao i uposlenici u poljoprivredno-prehrambenom sektoru komora, jer je ciljna grupa bio upravo ovaj sektor.

Glavna tema seminara je bila "Razvoj članstva i prihod osim članarina", a cilj je bio:

* shvatiti značaj članstva u okviru cjelokupnog programa udruženja,

* shvatiti različite tipove struktura, osnova i kategorija članstva,

* shvatiti značaj evidencije članstva,

* uvidjeti koji proizvodi privlače članove,

Uvijek se mora imati na umu:

- Zašto je razvoj članstva značajan?

- Zašto se ljudi udružuju?

- Tko su članovi?

Moraju se znati vrednovati usluge koje se pružaju članicama, a na povećanju brojnosti članstva trebamo raditi svi.

Koji su izvori prihoda pored članarina?

* Izvori prihoda pored članarina unutar udruženja (publikacije, izložbe, seminari)

* Izvori prihoda vezanih osoba udruženja (fondacije, ugovori sa vladom, grantovi od kompanija)

* Izvori prihoda izvan udruženja iz zasebne korporacije (investicioni fondovi, zajednička ulaganja)

Projekat izrade jedinstvenog Registra poduzeća

Komora trgovine, industrije, obrta i poljoprivrede iz Trsta (CCIAA Trieste) prije izvjesnog vremena započela je izradu projekta podrške reorganizaciji komorskog sistema u BiH. Predstavnici CCIAA prije godinu prvi put su komorama u BiH prezentirali svoju inicijativu koja je naišla na opće odobravanje.

U međuvremenu, i Italijanska vlada dala je 'zeleno svjetlo' i odobrila sredstva za realizaciju Projekta izrade jedinstvenog Registra poduzeća, analogno Registru u italijanskim komorama.

Na sastanku u Sarajevu, 24. marta, partneri iz Italije prezentirali su Projekat i utvrdili dalje aktivnosti na njegovoj realizaciji.

L. S.

Global Finance

Raiffeisen Bank BiH najbolja u zemlji

Raiffeisen Bank Bosna i Hercegovina dobitnik je nagrade "Najbolja banka" za svoju zemlju, a Raiffeisen grupaciji, kojoj pripada, dodijeljena je nagrada "Najbolja banka u istočnoj Evropi i centralnoj Aziji"

"Najbolje banke svijeta na razvojnim tržištima za 2004" imenovao je Global Finance, saopćeno je iz Marketinga Raiffeisen bank BiH.

Ova nagrada Global Finance je još jedna nagrada u nizu i predstavlja potvrdu dugogodišnjeg uspješnog poslovanja Banke.

Revidirani finansijski rezultati Banke za 2003. godinu pokazuju porast u svim segmentima poslovanja. Ukupna aktiva je 1.394.518.000 KM. Banka s 58 poslovnica širom zemlje zapošljava 1.020 radnika.

Prema riječima zamjenika predsjedavajućeg Upravnog odbora i predsjedavajućeg Raiffeisen International Bank-Holding AG Herberta Stepića, "Raiffeisen" nadmašuje tržište, godinu za godinom, i u pogledu porasta i profitabilnosti, konstantno je ulazio u nova

tržišta, dodajući nedavno svojoj mreži Bjelorusiju, Kosovo i Albaniju, a klijenti su privučeni kompletnim nizom bankarskih usluga i proizvoda u cijeloj regiji, uključujući leasing, rukovođenje sredstvima, investiciono bankarstvo, M&A savjetovanje, bavljenje brokerskim poslovima, penzione fondove i osiguranja.

"Ponosni smo što smo našoj listi nagrada dodali i ovo vrijedno priznanje. Nagrada predstavlja potvrdu da je Banka, na svom putu kontinuiranog razvoja, odabrala odlučnu strategiju, koja svake godine rezultira uspjehom. Politika investiranja u zaposlenike banke, te povjerenje naših klijenata su ključni faktori ovog uspjeha. Kroz Raiffeisen Grupaciju u Bosni i Hercegovini, koju pored Banke danas čine Privatizacijsko-investicioni fond "Mi-Group", Raiffeisen Osiguranje, Raiffeisen Brokers i Raiffeisen Leasing, trudimo se da podstičemo razvoj i unapređenje, da zadovoljimo potrebe naših klijenata i spremno dočekamo izazove koji su pred nama", riječi su direktora Raiffeisen Bank u BiH Edina Muftića. (FENA)

Istraživanje

BH kupci najviše vjeruju domaćim proizvodima

Prema istraživanju sarajevske agencije Decision Shop, kupcima u BiH najvažnije je porijeklo robe koju kupuju. Njih tri četvrtine ima najviše povjerenja u domaće proizvode.

U Federaciji BiH najviše povjerenja u domaću robu ima 80 odsto kupaca, a u Republici Srpskoj 77 odsto. Istovremeno,

sedam odsto kupaca nema povjerenja u domaće proizvode, a 13 odsto pri kupovini ne razmišlja o porijeklu robe. Od robe iz uvoza građani BiH najviše povjerenja imaju u proizvode iz Republike Hrvatske, malo manje u slovenske, a najmanje iz Repulike Srbije. Povjerenje prema uveznoj robi iz susjednih zemalja razlikuje se po entitetima. RH i slovenska roba imaju znatno više kupaca u FBiH nego roba iz Srbije, koja pak ima znatno više kupaca u RS. U FBiH robu iz Srbije ne kupuje 63 odsto građana. Istraživanje je pokazalo i kako građani BiH imaju više povjerenja u strane nego u domaće banke. Svoj bi novac stranim bankama povjerilo 67 odsto građana. Povjerenje u domaće banke malo je veće u FBiH, gdje bi pola građana svoj novac povjerilo domaćim bankarima. Nepovjerenje prema stranim bankama izrazilo je u FBiH 12 odsto, a u RS 14 odsto ispitanika.

Znatno veće nepovjerenje ispitanici su pokazali prema osiguravajućim društvima, 26 odsto. Samo 40 odsto ispitanih vjeruje u njih, dok ih 34 odsto nema iskustva s njihovim poslovanjem. Nepovjerenje u osiguravajuća društva u RS veće je za pet odsto nego u FBiH.

L. S.

Na www.kfbih.com

Najnoviji tenderi

Na web stranici Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, www.kfbih.com u rubrici "aktuelnosti", može se naći pregled najnovijih tendera i javnih ponuda za radove i nabavku materijala za područje SiCG.

Tenderi i ponude odnose se na:

- grube i završne građevinske radove;
- mašinske radove (vodovodi, plinske instalacije i dr);
- nabavku i usluge transportnih sredstava i građevinske mehanizacije;
- prodaju poslovnih prostora;
- lijekove, sanitetski i potrošni medicinski materijal;
- štampani i uredski materijal;
- elektromaterijal (grijači, termostati, kablovi, provodnici, releji);
- nabavku prerađevina od žitarica i mesnih prerađevina
- i drugo.

Dodatne informacije mogu se dobiti u P/GKFBiH, telefon: 033/211-280, Lejla Sadiković.

L. S.

Ponuda - potražnja

Britanska kompanija IMI NORDGREN Ltd. je jedan od vodećih distributera pneumatskih komponenata i automatiziranih sistema. Kompanija želi proširiti svoju mrežu širom Evrope i traži pouzdanog partnera iz BiH. Kontakt:

Britanska Ambasada u BiH
Zoran Stevanović, Manager for Trade and Investment, Commercial Section
Telefon: +387 33 282 249, telefaks: +387 33 204 780; e-mail: Zoran.Stevanovic@fco.gov.uk

Pakistanska kompanija Yam Enterprises zainteresirana je da iz BiH uvozi sljedeće:

- stari papir i novine,
- korištene računare,
- robu široke potrošnje.

Iz Pakistana izvozi:

- odjeću, rublje, obuću (cipele, papuče),
- rukavice za rad u industriji,
- proizvode od kože,
- svježe voće i povrće.

Adresa: Muhammad Yameen, Yam Enterprises

H-149/7 Bara Maidan, Nzimabad, Karachi 74600 Pakistan.

Telefon: 92-21-6616463, telefaks: 92-21-4538625, e-mail: yam21@wtmeca.net, qayam_ilu2001@hotmail.com

Firma iz države Togo, Afrika, želi iz BiH uvoziti proizvode od kože, odjeću, proizvode za domaćinstvo, različite elektronske uređaje. Distributeri zainteresirani za suradnju s državama zapadnoafričke obale mogu se javiti na adresu:

Mark Ndukwo
ETS.Okmbic Inter-Holdings Company LTD.
No. 45 Rue de Fiata/Mad.Com Quaters
BP. 1210 Lome -Togo
Telefon: +228 945 3630, telefaks: +228 222 11 49, e-mail: okentex45@yahoo.com

Vodeći saudijski proizvođač vodoinstalacione opreme od nerđajućeg čelika za domaćinstva nudi suradnju bh. poduzećima sa sličnom djelatnošću. Kontakt:

A. A. AL - Khateeb
National Factory for Sink Bowls

Oglas - potražnja

QuadrimeX je francuska kompanija koja se bavi distribucijom hemijskih proizvoda i djeluje kao link između proizvođača i krajnjeg korisnika. QuadrimeX poziva bh. proizvođače različitih hemijskih proizvoda zainteresirane za suradnju da se jave na e-mail adresu: jtraore@quadrimeX.com
Kontakt osoba: Jenna Traore.

P.O. BOX: 40776
Riyadh 11511, K. Saudi Arabia
Telefon: +966 1 2652002, telefaks: +966 1 2653003/2653355, e-mail: majaly@awalnet.net.sa

Proizvođač mašina za izradu visokokvalitetnih plastičnih boca iz Ilinoisa, SAD, poziva firme iz BiH zainteresirane za suradnju:

Mark Larimer
Capital Equipment, LLC.
125 Tubeway Drive
Carol Stream IL 60188, USA
Telefon: +1 630 6907 200, telefaks: +1 630 690 7929, e-mail: mark5@capitalequipment.com

Pakistanska kompanija Allme Business

International iz Lahorea zainteresirana je za uvoz iz BiH različitih proizvoda od čelika i poziva bh. poduzeća iz ove oblasti da se jave direktno na adresu:

Direktor: S. A. Nazir
Allme Business International
St. No. 34 - A, Shershah Road
Shalmar Town, Lahore - 54920, Pakistan
Telefon: +92 42 7671698, telefaks: +92 42 6542666, e-mail: aalme@xcess.net.pk

Austrijska firma Mittermayer - Muehle KG

nudi na prodaju kompletan pneumatski mlin za žitarice, kapaciteta 20 tona/24 sata, godina proizvodnje 1982.

Sve zainteresirane firme mogu se javiti na adresu:

Mittermayer - Muehle KG
z. Hd. Herrn Prokurist Rudolf Mittermayer
Bahngasse 43
Telefon: 0043 2619/67 265 ili 0043 2619 67 202
Faks: 0043 2619 66 259

Poduzeća koja žele plasirati svoje proizvode na tržište Argentine i Južne Amerike, mogu se preko Interneta besplatno upisati u Međunarodni adresar koji se nalazi na web-stranici kompanije STAPLEY: www.stapley.com.ar

Svaki proizvod uvršten u ovaj adresar ima vlastitu stranicu s on-line obrascem koji se nalazi na dnu stranice, namijenjen potencijalnim kupcima koji traže više informacija o proizvodu. Tu se nalaze i informacije o transportu robe brodom, tj. iz koje luke roba polazi i u kojoj se luci vrši istovar. Sva pitanja i zahtjevi kupaca odmah se prosljeđuju relevantnom dobavljaču.

Pristup adresaru i unošenje podataka sasvim su besplatni.

Kompanija STAPLEY poziva i bosansko-hercegovačke firme da iskoriste ovu izuzetnu priliku i predstavljaju svoje proizvode. Za eventualne informacije, kontakt osoba je Pierre Stapley: pierres@stapley.com.ar

„Grin“ Gračanica

Investicije i pogled na strategiju opstanka i razvoja

Izgledi za opstanak i uspješno poslovanje preduzeća uvijek su, posebno danas, bili uslovljeni ulaganjima u investicije, naročito u opremu. U gračaničkom „Grinu“ je tehničko osavremenjivanje shvaćeno kao cilj opstanka, a i pretpostavka da se u iole sređenijim privrednim i društvenim uslovima učini i brži razvojni iskorak

Proteklih godina ovo preduzeće se bez značajnih ulaganja prilagođavalo promjenama u vanjskom okruženju i zahtjevima tržišta, što znači i svojim potrebama definisanim poslovnim ciljevima. U poratnim godinama obim djelatnosti u „Grinu“ imao je ili stagnaciju, ili zadržavanje na nivou prethodne godine. Sa stanovišta strategije, ona se može svrstati ili je najbliža strategiji sa osobinama ograničenog konvergentnog rasta, sa minimalnom ili nultom stopom rasta. To je, u stvari, i model politike organskog rasta sa prednostima koja se osjećaju u motivisanosti ili angažovanosti uposlenih u preduzeću, ali i opasnosti od slabosti premalenog rasta i što je to nastavak prošlosti sa manjim promjenama.

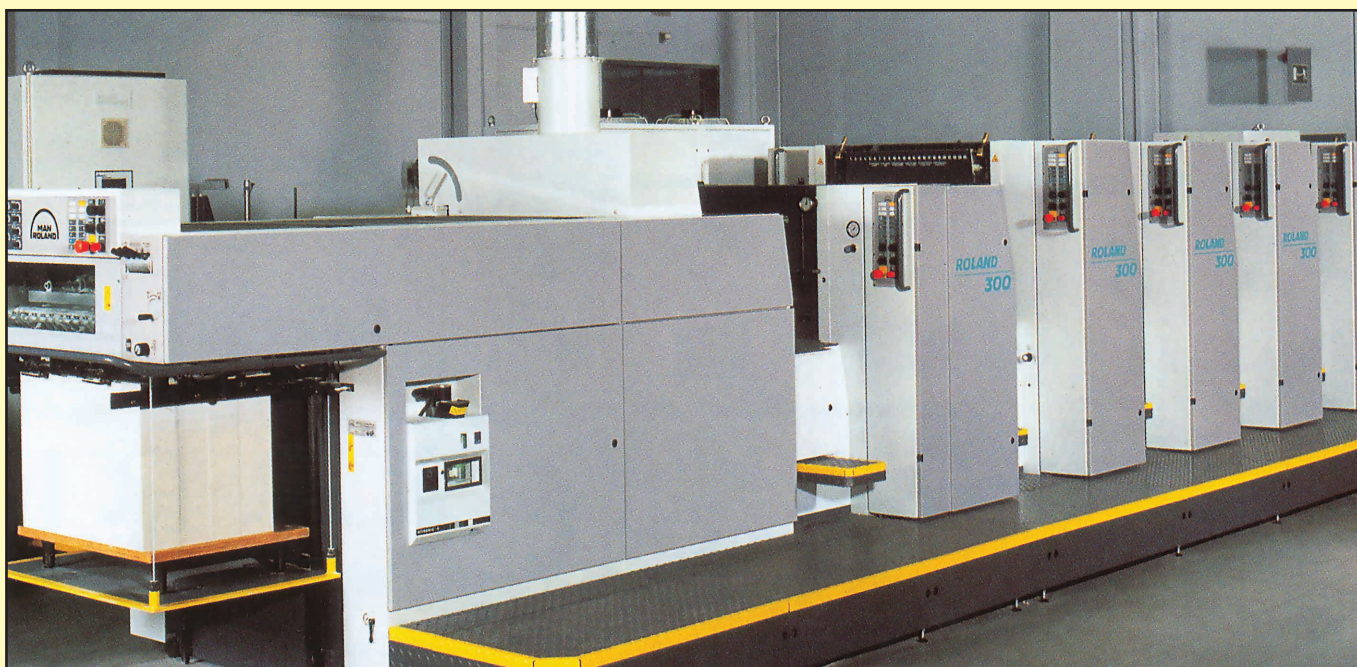
Ono što temeljno može opravdati takvu strategiju i politiku bilo je davanje prednosti stabilnosti firme pred rizikom od akcije, koja lako može biti hazard u nesigurnom okruženju kakvo je već konstantno naše, potom što je uposleni doživljavaju kao pozitivnu odgovornost menadžmenta i vlasnika za njihovu socijalnu egzistenciju, pa je vide i kao i svoju sudbinu, te imaju razlog da preduzeću uzvraćaju svojom većom pripadnošću i predanošću. U „Grinu“ je stvoreno stabilno unutrašnje okruženje. Istovremeno, cijelo to vrijeme osjećalo se da u postojećoj grani preduzeće ima proizvodni i tržišni know-how i druge mogućnosti kao konkurentske prednosti, a da se još nije dostigao maksimalni tržišni udio.

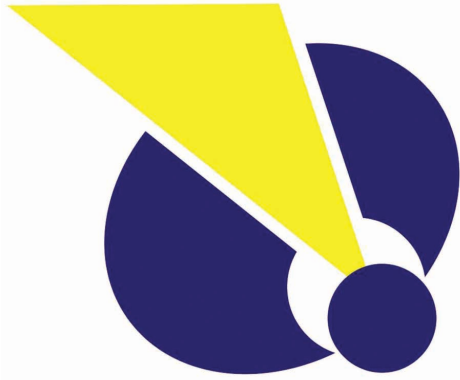
Nabavkom petobojne mašine u investiciji vrijednoj 1,5 miliona KM, „Grin“ je udvostručio kapacitete u štampi sa pojačanim mogućnostima da konačni rezultat rada bude proizvod vrhunskog kvaliteta, uz manje troškove i kraće vrijeme po jedinici proizvoda. To je značajna konkurentna prednost sa kojom „Grin“ danas cilja da ostane među liderima u grani (ili zadrži lidersku poziciju) na tržištu. Ovim prednostima moraju se pridodati i druge prateće koristi koje će proizaći, naročito bolje korištenje potencijala sadržanog u znanju uposlenih. Javit će se nova angažovanost i stvaralački potencijal u znanju uposlenih, afirmisat će se proces stalne edukacije, što će i ubuduće značajno odlučivati o efikasnosti i uspješnosti preduzeća.

Što će sve ovo značiti za kupce?

Kupci će u „Grinu“ imati dobavljača po savremenom konceptu, sigurnog i pogodnog za velike i male serije, za vanredne i izvanredne porudžbe. Saradnja sa „Grinom“ bit će i referenca za one koji ulaze u svijet biznisa, jer ovdje mogu računati sa partnerom za lakši put u osvajanju tržišta, te sticanjem vlastitih i ISO standarda. On je (kao dobavljač) podesan i za zadovoljavanje izvanrednih potreba kupaca, kada stvari izmaknu kontroli i planovima poslovanja. Za takve „Grin“ ima rezervne resurse, ili, kako kažu: „imaju usvojen standard za nestandardno ponašanje drugih“.

Danas „Grin“ ima ljudske i materijalne pretpostavke da ostvari svoju viziju. Sa više pouzdanja može manje razmišljati i o rizicima ovog vremena, jer ima zavidan ugled, reference i poslovnu odgovornost.

Svi za domaće!

NACIONALNI PROGRAM "PROIZVODIMO, KUPUJMO DOMAĆE"

Nacionalni program "Proizvodimo, kupujemo domaće", koji su usvojile privredne komore u Bosni i Hercegovini, punim kapacitetom starta u drugoj polovini aprila ove godine.

Za uspješno provođenje Programa osigurano je nekoliko važnih pretpostavki:

1. Predsjednici privrednih komora (V/SKBiH, P/GKFBiH, PKRS, PKBD) potpisali su Sporazum o saradnji privrednih komora u BiH na realizaciji Nacionalnog programa "Proizvodimo, kupujemo domaće".

2. Na osnovu prethodno raspisanog Javnog nadmetanja, izabrana je Agencija Aquarius iz Banje Luke kao Agencija koja će, zajedno s privrednim komorama, pripremiti i provoditi Propagandni program NP PKD.

3. Na osnovu provedenog natječaja izabran je logo-znak za NP PKD i utvrđeno nekoliko kratkih propagandnih poruka, a postupak njihove registracije i zaštite je u toku. Imajući u vidu da predloženo grafičko rješenje sadrži tri osnovna geometrijska oblika: krug, trokut i kvadrat, Koordinacioni odbor NP PKD smatrao je da navedeno predstavlja komparativnu prednost. Prvi, osnovni element, **KRUG**, asocira na zajedništvo i mobilizira cjelokupnu populaciju BiH za uključenje u predstojeću kampanju. Izvedeni trokut simbolizira osnovni grb BiH i istovremeno personificira **uskličnik** sa pridodatom tačkom čime se daje animatorski karakter predloženom rješenju. Kompaktnost i aplikativnost, kao i potencijalna pamtljivost čine predloženo rješenje odgovarajućim za potrebe navedenog projekta.

Slogan **SVI ZA DOMAĆE** savršeno se nadopunjuje sa konceptom kruga kao osnovne, ishodišne geometrijske forme koja obuhvata sve relevantne faktore BiH, neophodne za uspjeh navedenog projekta. Jednostavnost i pamtljivost slogana sa uskličnikom na kraju ponavlja već navedeni mobilizatorski karakter znaka i logotipa.

4. Održan je sastanak članova komisija za grupacije proizvoda - module: "Mlijeko i mliječne preradevine", "Meso, ribe i preradevine", "Voće, povrće i preradevine" na kojem su utvrđeni zadaci, njihovi nosioci i rokovi za pripremu realizacije promotivnih aktivnosti za navedene module.

5. Profesorica marketinga Srednje ekonomske škole u Sarajevu Alma Busuladžić, dipl. occ., i učenici, članovi Marketing sekcije Škole, a "u želji da na neki način pomognu našoj domovini BiH, da krene putem prosperiteta, pokreću propagandnu kampanju sa porukama:

"Proizvodimo najbolje! Kupujemo bosanskohercegovačko! Štitimo sebe!"

Ova propagandna kampanja provodit će se na **sajamskoj izložbi, koja će se održati od 20. do 23. 04. 2004. godine u fiskulturnoj dvorani SEŠ**. Suorganizator sajamske izložbe je Privredna/Gospodarska komora FBiH.

Ova akcija predstavlja marketing stimulans s namjerom da se utiče na formiranje svijesti i ubjedenja mladih da kupovinom bh. proizvoda ne kupujemo samo proizvod, nego svjesno pomažemo ekonomski razvoj BiH.

Polazeći od saznanja da se mladi uvijek nastoje uniformno ponašati, odnosno slijediti ono što se smatra modernim i prihvatljivim u datom trenutku i da to ubjedenje ima presudan uticaj na formiranje potreba, običaja i navika u potrošnji, želja organizatora je da mijenja trend ponašanja mladih u BiH u pravcu jačanja svijesti mladih generacija da opredjeljenje za domaće proizvode doživljavaju kao iskazivanje vlastite osobnosti.

U projektu sajamske izložbe ciljna grupa stanovništva je od šest do 19 godina: predškolski uzrast, osnovci i srednjoškolci. Procjenjuje se da će ih posjetiti više hiljada učenika sa svojim profesorima i nastavnicima.

Na izložbi će izlagati firme iz Federacije BiH, Republike Srpske i Distrikta Brčko BiH.

Pozivamo preduzeća da se prijave do 06. 04. 2004. godine, a za informacije o uslovima da se obrate u P/GKFBiH, telefon: 033/663-370, lokal 458.

Ova sajamska izložba, koju organiziraju mladi za mlade, ujedno predstavlja i najbolji početak realizacije Nacionalnog programa "Proizvodimo, kupujemo domaće".

Mr Hasan JAKUPOVIĆ